

Näin sujui vuorokausi väestönsuojassa – SUOJA26-harjoitus oli harvinainen tilaisuus testata

Helsingin Pelastusliiton ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) harjoituksessa (SUOJA26) vapaaehtoiset asukkaat ottivat Hekan vuokratalon väestönsuojan käyttöön 72 tunnin aikana ja suojautuivat tilaan jopa vuorokaudeksi. Harjoitus tarjosi arvokasta tietoa väestönsuojien käyttöönotosta ja suojautujien kokemuksista.

Väestönsuoja otettiin käyttöön tositilannetta simuloiden

”Vain harjoittelu luo suorituskyyä”, tiivistää harjoituksen merkityksen toiminnanjohtaja **Olli-Veikko Kurvinen** Helsingin Pelastusliitosta.

”Harjoitus tuotti arvokasta tietoa myös Hekalle, ja haluamme olla mukana edistämässä tällaista toimintaa. Hekan asukkaat ovat taloturvallisuusasioissa poikkeuksellisen aktiivisia, ja pääsimme harjoituksessa hyödyntämään taloturvallisuusosaamistamme. Iso kiitos mukaan lähteneille asukkaille”, Hekan isännöintijohtaja **Pekka Pirinen** kertoo.

Helsingin Siltämäessä Hekan 28 asunnon vuokratalokohteessa pidetyssä harjoituksessa noin 40 vapaaehtoista asukasta muutti normaalisti irtaimistovarastona olevan tilan väestönsuojakäyttöön kyseisen suojan käyttöönottosuunnitelman mukaisesti. Harjoituksen kokonaiskesto oli 72 tuntia, josta varsinaista suojautumista oli 24 tuntia.

Asuinkohteen erillisessä 50 neliömetrin S1-luokan väestönsuojassa on paikkoja 67 asukkaalle ja tilaa suojautujaa kohden on 0,75 neliömetriä. Suoja on hyvin tyypillinen asuinrakennuksen väestönsuoja.

Ennen suojautumista tila tyhjennettiin varastoiduista tavaroista, varastorakenteet purettiin ja tila siivottiin ja tuuletettiin. Suojan olosuhteet pyrittiin järjestämään mahdollisimman pitkälti sellaisiksi kuin ne aidossa tilanteessa olisivat. Suojan olosuhteita ja osallistujien toimintaa seurattiin videoyhteydellä koko suojautumisen ajan.

Osallistujat toivat mukanaan tarvitsemansa välineet, kuten ruokaa, juomaa ja henkilökohtaiset tarvikkeensa. Harjoitus oli suojautujille arvokas mahdollisuus testata varautumistaan ja resilienssiään. Suojautuminen on myös sosiaalinen, yhteistyökykyä vaativa tilanne, jota suojautujat pääsivät harjoittelemaan.

Suojassa myös yövyttiin

Suojautumisen aluksi osallistujat pystyttivät tilan varusteet, kuten sulkuteltan sisäänkäynnin eteen, kolme käymälää ja väestönsuojan kerrossänkyjä. Ohjeet varusteiden pystyttämiseksi kuuluvat suojan varustukseen.

24 tuntia kestäneen suojautumisen aikana osallistujat joutuivat reagoimaan erilaisiin tilanneilmoituksiin, kuten suunniteltuihin sähkökatkoihin, jotka keskeyttivät tilan ilmastoinnin. Suojautujat ylläpitivät ilmanvaihtoa sähkökatkojen aikana ilmastointikoneen kampea pyörittämällä.

Yön yli suojautuminen oli keskeinen osa harjoitusta, sillä sodanaikainen suojautuminen painottuisi yöaikaan. Yöpymistä varten tilaan tuotiin kolmikerroksisia väestönsuojan sänkyjä, jotka osallistujat kokosivat suojautumisen aluksi. Unen määrä jäi kuitenkin vähäiseksi, sillä suojan olosuhteiden varmistaminen ja harjoitukseen kuuluneet tilanneilmoitukset pitivät osallistujat valppaina.

Harjoituksella myös tutkimuksellinen tarkoitus

Teknologian tutkimuskeskus VTT seurasi väestönsuojan sisäolosuhteita – hiilidioksidipitoisuutta, lämpötilaa, suhteellista kosteutta ja äänitasoa – koko harjoituksen ajan, ja olosuhdetieto välitettiin johtokeskukseen harjoituksen turvallisuuden varmistamiseksi. Harjoituksen aikaisen havainnoin perusteella sisäolosuhteet pysyttelivät yllättävänkin hyvällä tasolla lähes koko harjoituksen ajan.

Harjoitus tarjosi myös mahdollisuuden testata VTT:n kehittämää Resilienssi Hub -prototyyppiä. Resilienssi Hubi on liikuteltava laitteisto, joka tarjoaa suojautujille puhtaampaa sisäilmaa, varavoimaa sekä luotettavia digiyhteyksiä. Laitteiston avulla voidaan lisätä turvallisuuden tunnetta parantamalla viestintämahdollisuuksia, viihtyvyyttä ja energiaomavaraisuutta väestönsuojassa. Testaus tuotti arvokasta tietoa laitteiston toimintakyvystä vaativissa olosuhteissa.

Suojautumiseen osallistui myös Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoita, jotka keväällä valmistuvissa opinnäytetöissään käsittelevät väestönsuojien kehittämistä ja suojautujien käyttäytymistä. He keräsivät aineistoa havainnoimalla ja haastatteleamalla suojautujia.

Kerätyllä tiedolla pyritään kehittämään väestönsuojien teknisiä ja suojautujien psykososiaalista hyvinvointia parantavia ratkaisuja sekä väestönsuojakoulutusta ja -varustusta.

Kiinteistön omistaja on vastuussa suojien ylläpidosta

Suomen noin 50 500 väestönsuojassa on yhteensä noin 4,8 miljoonaa suojapaikkaa. Pääosa suojista on asuin- ja liikekiinteistöjen yhteydessä olevia yksityisiä, talokohtaisia teräsbetonisuoja, jotka ovat normaalioloissa tyypillisesi varasto- tai harrastustiloina.

”Kiinteistön omistajan tulee varmistaa, että pelastussuunnitelma ja väestönsuojan käyttöönottosuunnitelma ovat aina ajan tasalla. Näin asukkailla on mahdollisuus saada ajantasaiset ohjeet sekä tiedot kiinteistön väestönsuojelun toimintamalleista”, ohjeistaa Safetumin johtava turvallisuusasiantuntija **Jeremi Teukku**.

”Väestönsuojat ovat Suomessa teknisesti kunnossa, mutta niiden käyttäminen vaatii harjoittelua. Väestönsuojat on tarkoitettu tavallisille kansalaisille, ja heillä tulee olla osaaminen ja uskallus käyttää suojien tekniikkaa. Varautuminen, josta jokainen on osaltaan vastuussa, myös vahvistaa turvallisuudentunnetta”, Olli-Veikko Kurvinen kertoo.

Yksi harjoituksen tavoitteista olikin lisätä kiinnostusta asuintalojen suojien käyttökunnon tarkistamiseen ja harjoitteluun.

Harjoituksen suunnittelusta ja valmistelusta vastasi moniammatillinen asiantuntijatiimi. Keskeisiä yhteistyökumppaneita olivat Safetum Oy, Temet Oy, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy ja Laurea-ammattikorkeakoulu.

Lisätietoja:

Harjoituksen suunnittelu ja toteutus:

Olli-Veikko Kurvinen, Helsingin Pelastusliitto, olli-veikko.kurvinen@helpe.fi, p. 050 524 6200

Antti Puhakka, Helsingin pelastusliitto, antti.puhakka@pp.fi, p. 050 535 7363

Tekninen toteutus: Jeremi Teukku, Safetum Oy, jeremi.teukku@safetum.fi, p. 044 721 5982